

Bijbelse poëzie is te vinden in de boeken Job, Psalmen, Spreuken, Prediker, Hooglied en Klaagliederen.

Het is ook te vinden in sommige delen van de profeten en zelfs in de toespraken van Jezus Christus en Paulus.

A. REGELS VOOR DE UITLEG VAN FIGUURLIJKE UITDRUKKINGEN EN POËZIE.

Leg figuurlijke of poëtische uitdrukkingen in de bijbel uit in relatie tot:

- 1) de betekenis van deze uitdrukkingen in hun historisch-culturele context
- 2) de historische gelegenheid of gebeurtenis waarvoor het geschreven werd (indien bekend)
- 3) de dichter zelf: zijn begrip van God, zijn verhouding tot God, zijn ervaring met God, zijn inzicht in zichzelf en andere mensen, zijn karakter, zijn relaties met andere mensen, zijn overtuiging, wijsheid en alles waarin hij gelooft, zijn gemoedstoestanden als bewondering, verontwaardiging, angst en zijn houding, zijn ambities en zijn verwachtingen
- 4) de kenmerken van Hebreeuwse poëzie als beeldspraak (de stijlfiguren), overeenkomst (parallellisme) en hyperbolische uitdrukkingen
- 5) en het licht dat de nieuwtestamentische openbaring (onderricht) erop werpt.

B. STIJLFIGUREN.

De bijbelse poëzie bevat veel beeldspraak, dat wil zeggen figuurlijke uitbeeldingen, die zijn verfraaid met bloemrijke taal om een bijzonder effect te bewerkstelligen. Kijk eens naar beeldspraak in Psalm 104:2-4 en Job 38:31-35 en leg deze uit volgens de regels voor de uitleg van stijlfiguren.

Het is belangrijk om stijlfiguren in de bijbel te herkennen en juist uit te leggen. De Joden en zelfs de discipelen van Jezus maakten serieuze fouten toen zij bepaalde uitspraken van Jezus, die *figuurlijk bedoeld* waren, *letterlijk interpreteerden* (cf. Johannes 2:19-21; 3:3-5; 4:10-14; 4:31-34; 6:51-52; 7:33-36; 8:51-53; 11:11-14; 11:23-26; 14:4-5)!

a. **Tempel.** Jezus sprak tot de Joden over 'een tempel', die zij afbraken en hij weer in 3 dagen zou opbouwen. De Joden dachten aan de *letterlijke* tempel staande te Jeruzalem. Maar Jezus bedoelde de tempel van zijn lichaam (Johannes 2:21).

b. **Levend water.** Jezus sprak tot de Samaritaanse vrouw over 'levend water'. Zij dacht aan *letterlijk* water uit de put. Maar Jezus bedoelde het geven van de heilige Geest aan degenen, die het vroegen (Johannes 4:10-14; cf. 7:37-39).

c. **Voedsel.** Jezus sprak tot zijn discipelen over 'voedsel waarvan zij niets wisten'. Zij dachten aan *letterlijk* voedsel van de markt. Maar Jezus bedoelde het doen van Gods wil en het volbrengen van zijn werk (Johannes 4:31-34). Hoewel de taalkundige uitdrukkingen figuurlijk zijn, zijn *wat zij uitbeelden* niet denkbeeldig of mythologisch, maar *echt, reëel, werkelijk*: het lichaam van Jezus, de heilige Geest en Gods wil en werk. Stijlfiguren m.b.t. God en de eeuwige werkelijkheid zijn volkomen ontoreikende uitdrukkingen van de volmaakte werkelijkheid!

1. Een **vergelijking** vergelijkt ongelijke dingen met elkaar.

a. *Vergelijking.*

Een vergelijking is een stijlfiguur die een vergelijking maakt tussen twee ongelijke dingen en de vergelijking wordt expliciet genoemd door de uitdrukking 'als'. Bv. "Wij allen dwaalden *als schapen*" (Jesaja 53:6). Verloren mensen gedragen zich als verloren schapen.

b. *Metafoor.*

Een metafoor is een stijlfiguur die een vergelijking maakt tussen twee ongelijke dingen en de vergelijking is alleen impliciet aanwezig. Het wordt stilzwijgend begrepen. Bv. "De HERE is mijn

herder" (Psalm 23:1). De HERE gedraagt zich tegenover mij als een herder tegenover zijn schapen (cf. Johannes 10:11-14).

2. Een **paradox** combineert woorden, die tegenstrijdig lijken.

a. *Oxymoron.*

Een oxymoron is een stijlfiguur die een nauwe verbinding van twee tegenovergestelde begrippen bevat. Bv. 'weder + geboren' (Johannes 3:3), 'een levend offer' (Romeinen 12:1), 'de wet der vrijheid' (Jakobus 1:25) en 'de levende steen' (1 Petrus 2:4-5).

De uitdrukkingen 'de eerste opstanding' en 'de tweede dood' behoren ook tot deze stijlfiguur (Openbaring 20:5-6).

De tegenstelling is enerzijds tussen de algemene fysieke dood van mensen vóór de tweede komst van Christus (de eerste dood) en *de eerste opstanding* van alle christenen. Wanneer christenen sterven, worden alleen zij overgeplaatst van de aarde naar de hemel, direct in de tegenwoordigheid van Christus (Filippenzen 1:23; 2 Korintiërs 5:1-9).

De tegenstelling is anderzijds tussen de algemene fysieke opstanding van alle gestorven mensen bij de tweede komst van Christus (de tweede opstanding) en *de tweede dood* van alleen niet-christenen. Bij de tweede komst van Christus worden alleen niet-christenen met lichaam en ziel (geest) in de poel van vuur geworpen, ver van de tegenwoordigheid van God (Matteüs 10:28; 25:41; 2 Tessalonicenzen 1:8-10; cf. Openbaring 21:8). In deze stijlfiguren is er een paradox in zowel de volgorde als de inhoudelijke gevolgen.

3. Een **associatie** vervangt woorden met iets wat daarmee in verband staat.

a. *Metonymie.*

Een metonymie is een stijlfiguur waarbij in plaats van een persoon, voorwerp of begrip een ander genoemd wordt, alleen op grond van een bepaalde betrekking die tussen beide bestaat. Bv. "De *sleutels* van de dood en het dodenrijk" (Openbaring 1:18). De 'sleutels' vertegenwoordigen gezag en beheer.

b. *Synecdoche.*

Een synecdoche is een stijlfiguur waarbij het geheel door een deel daarvan aangeduid wordt. Bv. "Gij zult *mijn grijze haar* met verdriet in het dodenrijk doen nederdalen" (Genesis 42:38). 'Zijn grijze haar' vertegenwoordigt zijn hele lichaam.

4. Een **analogie** vertegenwoordigt iets wat een overeenkomstig kenmerk heeft.

a. *Symbol.*

Een symbool is een stijlfiguur waarbij een waarheid of werkelijkheid door iets wat overeenkomstige eigenschappen heeft, zichtbaar voorgesteld wordt. Bv. "Gij hebt nog *melk* nodig, geen *vaste spijs*" (Hebreeën 5:12). 'Melk' vertegenwoordigt de aanvankelijke en makkelijke leerstellingen in de bijbel, terwijl 'vaste spijs' de hele raad Gods vertegenwoordigt, dat veel studie en volwassen inzicht vergt (Handelingen 20:27).

b. *Type.*

Een type is een stijlfiguur waarbij een persoon, zaak of gebeurtenis aan een latere gelijkgesteld wordt en deze waarneembaar voorstelt. Bv. In het Oude Testament fungeerde 'de schepping' als een type voor de exodus en 'de schepping' en 'de exodus' als typen voor de terugkeer uit de ballingschap (Jesaja 51:9-11). In het Nieuwe Testament fungeerde 'de schepping', 'de exodus' en 'de terugkeer uit de ballingschap' als typen van de christelijke verlossing: de christelijke verlossing is een nieuwe schepping (2 Korintiërs 5:17), een nieuwe exodus (1 Korintiërs 5:7-8) en een nieuwe terugkeer uit gevangenschap (Marcus 1:1-5).

5. Een mensvormige uitdrukking kent een menselijk kenmerk aan iets toe.

a. Antropomorfisme.

Een antropomorfisme is een stijlfiguur die menselijke eigenschappen aan God toeschrijft. Bv. "De *ogen* des Heren zijn op de rechtvaardigen, en zijn *oren* tot hun smeking" (1 Petrus 3:12). God is persoonlijk, maar zijn persoonlijke eigenschappen en mogelijkheden overtreffen die van de mens: hij ziet en hoort ook de geestelijke dingen en alles en overal.

b. Personificatie.

Een personificatie is een stijlfiguur die menselijke eigenschappen aan dingen toeschrijft. Het is de voorstelling van een ding, zaak of begrip als een persoon. Bv. "De bergen en de heuvelen zullen voor u *uitbreken in gejuich* en alle bomen des velds zullen *in de handen klapperen*" (Jesaja 55:12). Dit is een uitdrukking van de vreugde in de schepping wanneer Gods Woord haar doel bereikt.

c. Apostrof.

Een apostrof is een stijlfiguur die rechtstreeks een niet-aanwezige persoon of ding toespreekt. Bv. "Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och dat ik in uw plaats gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!" (2 Samuël 18:33).

6. Een puntige uitdrukking geeft een scherpe, stekende of overdreven betekenis aan iets.

a. Ironie.

Ironie is een stijlfiguur waarbij een gedachte, mening of mededeling niet in al zijn aspecten serieus opgevat hoeft te worden. Bv. Elia begon hen te bespotten en zeide, "Roep luider, want hij is *immers een god*. Hij is *zeker in gepeins*, of hij *heeft zich afgezonderd*, of hij *is op reis*; misschien *slaapt hij en moet wakker worden!*" (1 Koningen 18:27).

b. Hyperbool.

Een hyperbool is een stijlfiguur waarbij een overdrijvende, vergrotende uitdrukking niet bedoeld wordt letterlijk genomen te worden. Bv. "Ik zal vrees brengen in de harten van hen die van u zijn overgebleven, in de landen hunner vijanden, zodat *het geluid van een opgewaaid blad hen opjaagt!*" (Leviticus 26:36).

c. Retorische vraag.

Een retorische vraag (een vraag op redenaarswijze) is een stijlfiguur waarbij een vraag gesteld wordt zonder een antwoord erop te verwachten en toch bevestigend bedoeld wordt. Bv. "Als God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?" (Romeinen 8:31). Het bedoelde en verwachte antwoord is, "Niemand!"

d. Repetitie.

Een repetitie is een stijlfiguur waarbij woorden herhaald worden om de uitdrukking te versterken. Bv. Simi zei, " *Ga weg, ga weg, bloedvergieter, nietswaardige!*" (2 Samuël 16:7).

e. Pleonasme.

Een pleonasme is een stijlfiguur waarbij er meer woorden gebruikt worden dan nodig zijn om een begrip uit te drukken. Bv. "*Zien met zijn ogen en horen met zijn oren!*" (Deuteronomium 3:27; Jesaja 6:10).

7. Een verzachtende uitdrukking geeft een verbloemende, verhullende of minder zeggende betekenis aan iets.

a. Eufemisme.

Een eufemisme is een stijlfiguur waarbij een verzachtende, verbloemende uitdrukking de plaats inneemt van een uitdrukking die als misplaatst, ruw of kwetsend beschouwd wordt. Bv. "Met deze woorden *ontsliep* hij" (Handelingen 7:60). Dit betekent dat hij stierf.

b. Litotes.

Een litotes is een retorische stijlfiguur waarbij iets verkleind of ontkend wordt met het doel de zaak meer te doen uitkomen. Bv. "Een verbroken en verbrijzeld hart *veracht gij niet*, O God" (Psalm

51:19). Dit betekent dat God een verootmoedigde mens zeker zal aannemen of verwelkomen.

C. PARALLELLISMEN.

Een belangrijk kenmerk van de oudtestamentische poëzie is de overeenkomst (parallélisme) van gedachten tussen de ene regel en de erop volgende. In de Hebreeuwse poëzie is parallélisme van meer belang dan ritme of klank. Poëzie wordt vaak geschreven in coupletten van meestal twee (en soms drie of vier) regels, die op de een of andere manier met elkaar in verband staan. De ene regel werpt licht op de andere en helpt daarbij vast te stellen wat *de werkelijke bedoeling* van de schrijver is. Zoek naar synoniemen of tegenstellingen, naar woorden als 'maar' en 'opdat', naar woorden die letterlijk zijn en die figuurlijk zijn en naar woorden die een climax vormen.

1. Herhaling of overeenkomstig parallélisme.

De tweede regel geeft dezelfde of een erop lijkende gedachte weer in verschillende woorden. Een voorbeeld: de bedoelde betekenis is God "te prijzen" door "muziek te maken met muziekinstrumenten" (Psalm 33:2). "De volken te vertellen over Gods heerlijkheid" door "alle natiën over zijn wonderen te vertellen" (Psalm 96:3).

Soms is de parallel symbolisch, de ene regel is letterlijk, terwijl de volgende figuurlijk is. Een voorbeeld: "Gelijk een hinde die naar waterbeken *smacht*, zo *smacht* mijn ziel naar U, O God" (Psalm 42:1, een vergelijking). "(Ik) die uit het oosten een *roofvogel* roep, uit een ver land de *man van mijn raadsbesluit*" (Jesaja 46:11, een metafoor).

2. Toevoeging of synthetisch parallélisme.

De tweede regel bevat steeds een toegevoegde gedachte: de reden of het doel. Een voorbeeld: "Daarom vertrouwen op U wie uw naam kennen, *want* Gij hebt nooit verlaten wie U zoeken, O HERE" (Psalm 9:11, de reden). "O, had ik vleugelen als een duif, (*opdat*) ik zou wegvliegen en een woonplaats zoeken" (Psalm 55:7, het doel).

3. Tegenstelling of antithetisch parallélisme.

De tweede regel geeft een contrast weer of zelfs een tegengestelde gedachte. Voorbeelden. "Want, indien zij vallen, dan richt de een de ander weer op; *maar* wee de éne, die valt zonder dat een metgezel hem opricht" (Prediker 4:10). "Een zacht antwoord keert de grimmigheid af, *maar* een krenkend woord wekt de toorn op" (Spreuken 15:1).

4. Climax vormend parallélisme.

De tweede regel werkt het effect van de eerste regel uit. Een voorbeeld: "Ik zocht de HERE en Hij *antwoordde* mij, Hij *redde* mij uit al mijn verschrikkingen" (Psalm 34:5). De drie uitspraken over de man die niet "*wandelt* in de raad der goddelozen", "*staat* op de weg der zondaars" noch "*zit* in de kring der spotters" vormen een climax (Psalm 1:1). Evenzo vormen de drie gevolgen ervan, "maar aan des HEREN wet zijn *welgevallen* heeft", "diens wet *overpeinst* bij dag en bij nacht" en "*vrucht geeft* op zijn tijd" een climax. (Psalm 1:2-3).

In het volgende voorbeeld (Jesaja 55:6-7) worden de gedachten herhaald en vormen zij bovendien een climax:

"Zoekt de HERE, terwijl hij zich laat vinden; roept hem aan, terwijl hij nabij is	}	Herhaling (Zoek God)	}	Vormen een climax
De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten	}	Herhaling (Afkeren van)		
Hij bekere zich tot de HERE, dan zal hij zich over hem ontfemen, En tot onze God, want hij vergeeft veelvuldig	}	Herhaling (Keren tot)		

D. HYPERBOLISCHE UITDRUKKINGEN**1. Hyperbolische uitdrukkingen in het Oude Testament.***a. Overdreven uitspraken.*

Een hyperbolische uitdrukking is een overdreven uitspraak, *die niet letterlijk bedoeld is*, maar uitdrukking geeft aan diepe en sterke gevoelens. In poëzie kan men extreme, ruwe en gewelddadige taal gebruiken, die in proza niet wordt toegepast. Door de poëzie in Psalm 18:38-43 te vergelijken met het proza in 1 Samuel 24:1-7 en 26:1-11, kunnen we inzien dat zulke buitensporige uitspraken niet letterlijk opgevat moeten worden. Hyperbolische taal wordt gebruikt door Job (Job 6:26; 16:12-14), door de psalmdichters in *de vloekpsalmen, waarin zij het kwaad of een vervloeking over hun vijanden afroepen* (Psalm 10:15; 28:4-5; 55:9; 58:6; 59:5,11-13; 69:22-28; 109:6-20; 140:8) en door Jeremia (Jeremia 10:25; 12:3; 17:18; 18:21-23).

b. Verontwaardiging over onrecht en onheiligheid.

Vóór de eerste komst van Christus was de enige tastbare manier waarop Gods gerechtigheid werd waargenomen, vaak de *beloning voor de rechtvaardige mens en de straf voor de goddeloze mens*. (Zie de tegenstellingen in Psalm 1:1-3 en 1:4-6; Psalm 37:28a en 37:28b en 5:4-6; Spreuken 2:21-22). Zolang de slechte mensen zeventienden, leek hun voorspoed en welvaart de heiligheid, rechtvaardigheid en almacht van God tegen te spreken. De gelovigen in de oudtestamentische periode leden diep en smartelijk zolang zo'n situatie voortduurde (Psalm 73:2-3,16).

De oudtestamentische gelovigen wilden zich volkomen met Gods zaak en bedoeling identificeren en beschouwden Gods vijanden als hun eigen vijanden. Door uitdrukking te geven aan hun liefde voor God en hun grote zorg over zijn eer, heiligheid, rechtvaardigheid en waarheid, *smeekten zij God zijn elgen eer hoog te houden en zijn gerechtigheid te wettigen door een verpletterende slag of vernietiging te brengen over hen die – in theorie of in de praktijk – zijn almacht en zijn woorden afwezen*.

Dat verklaart hoe hun intense gevoelens zulke gewelddadige taal voortbrachten, zoals *haat voor hun vijanden* (Psalm 139:19-22), het *verlangen naar wraak* (Psalm 28:4-5) en zelfs hun *vernietiging* (Psalm 83:1-3,13-18).

Aanleiding tot deze vervloekingen was *hun geloof dat God de almachtige en morele Rechter over deze wereld is, dat goed en kwaad voor God van grote betekenis zijn en dat daarom in de morele orde van de wereld genade en oordeel hun plaats moeten hebben*.

2. De uitleg van hyperbolische uitdrukkingen in het licht van de nieuwtestamentische openbaring.

Pas toen God in het zoenoffer van Christus aan het kruis (Romeinen 3:23-26) zijn uiterste misnoegen over de zonde geopenbaard had, werd het voor gelovigen mogelijk om geduldig te wachten, terwijl Gods lankmoedigheid de zondaars in staat stelde te genieten van hun tijdelijke succes. Evenzo werd Gods lankmoedigheid pas werkelijk begrepen toen Jezus op aarde kwam om zijn opofferende liefde voor zondaars te tonen.

God heeft geduld met de goddeloze, omdat hij hem een kans wil geven om tot bekering te komen (Lucas 4:18-19; 2 Korintiërs 6:2; 1 Timoteüs 2:1-4 en 2 Petrus 3:9). Bovendien liet Christus een voorbeeld na hoe mensen, die in hem geloofden, moesten reageren op onrechtvaardigheid en de moed erin houden als zij onterecht lijden moesten verdragen (1 Petrus 2:18-24). Hij vertelde dat zij hun vijanden moesten liefhebben, goed moesten doen aan wie hen haatten, zegenen wie hen vervloekten en moesten bidden voor (niet tegen) wie hen slecht behandelden (Lucas 6:27-28)! En Paulus leerde de christenen geen kwaad met kwaad te vergelden, maar ruimte te laten voor Gods wraak en het kwaad te overwinnen door het goede te doen. (Romeinen 12:17-21) Alleen door tot Jezus Christus te keren, zal het veranderende werk van de heilige Geest de sluier wegnemen, die het hart en het verstand bedekt van mensen die nog onder het Oude Testament (of andere godsdienstige wetten) leven. Dan zullen zij werkelijk gaan begrijpen wat het ware doel van God is (2 Korintiërs 3:14-18).

Daarom moet dan ook *de poëzie van het Oude Testament worden gelezen in het licht van de openbaring van het Nieuwe Testament!*

E. HET BOEK JOB**1. Het lijden als gevolg van de geestelijke strijd.**

Het boek Job wijst het gezichtspunt van de hand dat lijden uitsluitend *een straf* was voor de zonde van een mens en dat men daarom een verband kon leggen tussen iemands lijden en zijn zonden. Dit wijderspreide misverstand werd hooggehouden door Jobs familie en vrienden. Dit misverstand zette zich ook in Israël voort tot in de nieuwtestamentische tijd. De bewering, "als iemand zich van God afkeert, zal dat leiden tot straf van God, die kan bestaan uit rampen" (Jesaja 3:10-11; Ezechiël 14:21), is terecht. Maar de omgekeerde bewering, "rampen bewijzen dat iemand een zondaar moet zijn", is niet noodzakelijk waar!

Het boek Job helpt om *vanuit Gods oogpunt zicht te krijgen op rampen en lijden*. Daarom begint het boek ook met *een blik achter de schermen van de aardse gebeurtenissen* en laat het zien wat in de hemel plaatsvindt. God sprak zijn vreugde uit over Job, die niet alleen de meest vermogende man van het Oosten was, maar in moreel en geestelijk opzicht zijn gelijke niet had op de hele aarde. Satan was van mening dat Jobs vroomheid – en daarom alle menselijke vroomheid – een verrijnde vorm van egoïsme was: door vroom te zijn vergaarde een mens veiligheid en welvaart voor zichzelf, omdat God de vromen en hun bezittingen beschermde. Satan poneerde dat als een mens geen voordeel trok uit zijn juiste gedrag naar God en mensen, hij zich heel anders zou gedragen en niet meer zo vroom zou zijn. Hij daagde God uit om een ander beleid ten aanzien van Job te voeren en zijn bescherming van Job af te nemen. Dan zou God wel eens zien dat Job hem zou verlaten. God wist echter dat Job hem niet diende om er zelf beter van te worden, maar dat Job hem diende omdat hij God was. Het was echter zinloos om met satan een discussie aan te gaan, omdat satan geen goede aard bezit. Daarom moest de proef op de som genomen worden en daaruit zou wel blijken wie gelijk had: God of satan. God nam de uitdaging van satan aan en zette zijn eigen eer op het spel.

De manier waarop Job zou reageren op de rampen en het lijden dat hem overkwam, zou van invloed zijn op de eer van God. God staat satan toe allerlei rampen te veroorzaken, waaronder Job moet lijden, met de bedoeling dat het werk van God zichtbaar zou worden in Jobs leven. God gaf satan toestemming om al Jobs bezittingen en zijn gezondheid van hem af te nemen. Maar omdat God vertrouwen in Job had en veel van hem hield, legde hij satan wel één beperking op: hij mocht Job niet doden.

Nadat satan alles van Job afgenomen had, keerde Job zich nog steeds niet tegen God, maar bleef hij werkelijk vroom! Hiermee werd bewezen *dat het argument van de satan een leugen was* (cf. Johannes 8:44) en dat Gods glorie en eer standhielden!

2. Het lijden als gevolg van de soevereiniteit van God.

Dit is de belangrijkste boodschap van het boek Job. De kernvraag in het boek Job is: "Heeft God het recht om toe te staan dat Job en andere mensen zo veel moeten lijden?"

Het boek Job bewijst dat God het onvoorwaardelijke recht heeft om mensen te laten lijden, omdat hij er heilige redenen toe heeft, die hij echter niet aan Job, en zeker ook niet aan ons, zal kenbaar maken. Het boek Job leert ons dat God de absolute almachtige Schepper en Heer is van het heelal en van elk menselijk wezen op aarde.

In het begin erkent Job Gods almacht. God had hem rijkdom, kinderen en gezondheid geschonken en vervolgens had God zijn rijkdom, kinderen en gezondheid weer afgenomen. God had onvoorwaardelijk het recht om terug te nemen wat hij hem gegeven had (Job 1:21). Wie Gods zegeningen aanvaardde, had geen keus maar moest ook Gods beproevingen aanvaarden (Job 2:10).

Later echter – tijdens de gesprekken met zijn vrienden – erkende Job niet langer de absolute almacht van God. Integendeel, hij riep God ter verantwoording om rekenschap af te leggen van wat hij aan het doen was en te vertellen waarom Job zo moest lijden. Deze verandering in Job is psychologisch gezien heel goed te

begrijpen: welk mens zou zijn lijden niet ter discussie stellen en niet vragen naar het 'waarom' van zijn lijden? Natuurlijk had God in één klap Jobs problemen rond het lijden kunnen oplossen door hem de werkelijke reden ertoe te vertellen. Maar dat deed God niet. Hij liet Job niet achter de schermen kijken.

Maar God vergunt wel aan ons (de lezers van het boek Job) een blik achter de schermen en wij mogen toeschouwer zijn bij het geschil tussen God en satan. Door het hele boek Job heen openbaart Gods almacht ons dat *in het algemeen hij zijn eigen heilige redenen of bedoelingen heeft met alles wat gebeurt*. Maar die heilige reden of bedoeling openbaart hij niet in elk specifiek probleem of lijden dat wij meemaken. Dat is Gods almachtige (voor)recht en gaat Job – of ons – niet aan. Daarom weet Job niet waarom hij lijden moet. Als hij het zou weten, zou het geen test meer zijn.

Toen God – in Job 38 t/m 42 – zich speciaal tot Job richtte, gaf hij Job ook geen antwoord op diens vraag 'waarom' hij lijden moest. Hij toonde hem slechts zijn majesteit, macht en wijsheid, die het menselijke verstand te boven gaan. Hij antwoordde Job vanuit een storm. Dat Job tot *overgave kwam en zich volkomen onderwierp aan Gods almachtig handelen met hem*, kwam niet doordat Job antwoord kreeg op zijn vraag naar het lijden, maar omdat hij de majesteit van God had gezien. Job kwam tot een nederig berouw omdat hij Gods handelen met hem ter discussie had gesteld en zich arrogant tegen God had uitgelaten (Job 42:1-6).

Het feit dat God Jobs vrienden had berispt en zo Job in het gelijk had gesteld, wil niet zozeer zeggen dat Job nooit zondigde, maar wel dat de reden van zijn lijden niet was gelegen in een of andere grote zonde die hij had begaan.

De reden was dat God – in zijn almachtige en ondoorgrondelijke wijsheid – in Jobs leven zijn grootheid ten toon spreidde. En het feit dat God Jobs gezondheid, gezin en bezittingen herstelde, was niet een bewijs van Gods rechtvaardigheid, maar meer van zijn genade en liefde voor Job.

De belangrijkste boodschap van het boek Job is dat God onvoorwaardelijk almachtig is in zijn omgang met mensen. *Daarom is de enige juiste reactie op Gods almacht je aan hem over te geven of je aan hem te onderwerpen. De sleutelwoorden zijn: overgave, onderwerping en aanbidding! Dat deed Job. Dat moeten wij ook doen.*

F. HET BOEK PREDIKER.

1. De zinloosheid van dingen zonder eeuwigheidswaarde.

"Alles is ijdelheid" (Prediker 1:2-3). Het boek Prediker is een zoektocht naar de zin van het leven. Het leven is een raadsel en zelfs Gods hand is bij tijd en wijle ondoorgrondelijk. De prediker probeert de sleutel te vinden tot de werkelijke zin van het leven. Hij onderzoekt het leven vanuit elke gezichtshoek om te zien waar werkelijke bevrediging gevonden kan worden. Het kan in elk geval niet gevonden worden in plezier, geweldige prestaties en grote bezittingen (Prediker 2:1-11). Dit bewijst dat het zinloos is om de zin van het leven te zoeken in materiële bezittingen of puur menselijke ondernemingen, d.w.z. zonder God. Het bewijst dat het ijdelheid is om de blijvende betekenis van het zwoegen van de mens op aarde te vinden wanneer God buiten beschouwing gelaten wordt.

Het is zinloos door zwoegen rijkdom te vergaren, die je na je dood aan anderen moet nalaten (Prediker 2:12-23). Het is zinloos te zwoegen en van de vruchten van het leven te genieten zonder God, want God geeft het aan wie hem welgevallig is (Prediker 2:24-26). God heeft alles voortreffelijk gemaakt voor een bepaalde tijd, al kan een mens Gods werken niet doorgronden. God doet alles met het oog op de eeuwigheid en mensen kunnen daaraan niets toevoegen of afdoen (Prediker 3:1-15). Het is zinloos (zonder God) te leven en daarna als alle dieren te sterven. De gesecculariseerde mens kan alleen vreugde vinden in dit leven, maar niet in het hiernamaals (Prediker 3:16-22). Het is zinloos je af te matten wanneer je alleen, zonder een partner en zonder God, in het leven staat (Prediker 4:4-12). Het is zinloos om godsdienst te bedrijven (offers te brengen) zonder naar God te

luisteren. Het is zinloos geloften aan God te maken zonder ze in te lossen (Prediker 4:17 – 5:6). Het is zinloos om met anderen te wedijveren naar een hogere positie (Prediker 5:7-8). Het is zinloos om naar meer geld en rijkdom te streven, want je kunt daarvan niet goed slapen. Bij je dood kun je het niet meenemen en tijdens je leven kun je er niet van genieten (Prediker 5:8 - 6:12). (Zonder God) is geboorte, leven en lachen zinloos, want na veel verdriet en rouw moet een mens toch sterven (Prediker 7:1-4). Het is zinloos te luisteren naar het zingen en gelach van dwazen. Het is zinloos mensen af te persen en steekpenningen aan te nemen. Het is zinloos arrogant en overhaastig te zijn. Het is zinloos boos te worden. Het is zinloos te denken dat de vroegere tijden beter waren. Houd rekening met wat God doet in voorspoed en in tegenspoed. Het is zinloos om de toekomst te proberen te begrijpen (Prediker 7:5-14). Het is zinloos om als humanist (zonder God) rechtvaardig te leven (Prediker 7:15-22). Het is zinloos (zonder God) wijsheid te proberen te vinden, want alles eindigt in teleurstelling (Prediker 7:23-29). Het is zinloos je tegen de overheden of tegen je stervensdag te verzetten (Prediker 8:1-9). Het is zinloos (zonder God) te proberen te begrijpen waarom de rechtvaardige lijdt en de goddeloze het goed heeft (Prediker 8:10-17). Het is zinloos om te proberen aan de dood te ontsnappen. Geniet daarom van het leven zolang het duurt (Prediker 9:1-10). Het is zinloos het toeval en de ongelukstijden te ontlopen (Prediker 9:11-12). Het is een gegeven dat de invloed van dwaasheid en zonde de wijsheid en eer overtreft (Prediker 9:13 – 10:3), dat sommige leiders dwazen zijn (Prediker 10:4-7), dat sommige handelingen gevaarlijk zijn (Prediker 10:8-11), dat sommige uitspraken dom en dwaas zijn (Prediker 10:12-15), dat luiheid en gemakzucht armoede brengt (Prediker 10: 16-18), dat een etentje aanbieden en geld geven zaken kan doen slagen (Prediker 10:19) en dat heimelijke vervloekingen uiteindelijk toch openbaar worden (Prediker 10:20).

Het boek concentreert zich op *de zinloosheid van leven, werk en inspanning op aarde, als dat wordt gedaan zonder God* (cf. Romeinen 8:20). Het is echter niet de bedoeling van de schrijver om het leven op aarde negatief te beoordelen.

2. De blijvende betekenis van de dingen, die eeuwigheidswaarde hebben.

De praktische conclusie van dit boek is dat de mens geroepen is om zijn werk in dit leven energiek en doortastend aan te pakken (Prediker 11:1-6) en dat van hem verwacht wordt dat hij zich voorbereidt op het toekomstige leven (Prediker 11:7-12:7).

De prediker ontdekt dat *alleen God de sleutel in handen heeft om te weten wat de zin van het leven is en hoe men blijvende voldoening kan smaken!* In Prediker 12:13-14 zegt hij: "Van al het gehoorde is het slotwoord: vrees God en onderhoud zijn geboden, want dit geldt voor alle mensen. Want God zal elke daad doen komen in het gericht over al het verborgene, hetzij goed, hetzij kwaad."

Het werkelijke doel van de schrijver is de boodschap te brengen *van de zinloosheid van dingen die geen eeuwigheidswaarde hebben*, om zodoende de mensen ertoe te brengen *de blijvende betekenis te zoeken en te vinden van de dingen die wel eeuwigheidswaarde hebben*.

Op deze wijze is Prediker ook een deel van het Evangelie, onderdeel van het Goede Nieuws dat de christenen moeten doorgeven. Het menselijke hart verlangt altijd naar zaken die *blijvende* voldoening kunnen geven. Maar alleen als de mensen de zinloosheid en het gebrek aan waarde gaan inzien van hun aardse zwoegen en bezittingen, zullen zij kunnen zoeken naar wat eeuwig en onvergankelijk is. Alleen Jezus Christus is de gever van eeuwig en onvergankelijk leven en bevrediging voor het menselijke hart! (cf. Johannes 10:10).